

नवजीवन सहकारी संस्था लि.
धनगढी, कैलाली
खुल्ला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम २०८०

पद :-सहायक (अप्राविधिक)
तह:- चौथो

पूर्णांक: १००
समय: ३ घण्टा

प्रथम पत्र : अर्थशास्त्र, लेखा, बैंकिंग तथा कानुनी संरचना

यस संस्थाको सहायक (चौथो तह- अप्राविधिक) पद तर्फ खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा लिइने लिखित परीक्षाका प्रश्नहरू अंग्रेजी/नेपालीमा सोधिनेछन् । परीक्षार्थीहरूले नेपाली वा अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् । प्रश्नहरू सैद्धान्तिक, व्यवहारिक (Practical) र समस्या समाधान सम्बन्धी हुन सक्नेछन् । लिखित परीक्षाको प्रत्येक पत्रमा न्युनतम ४० प्रतिशत अङ्क प्राप्त गर्नुपर्ने छ ।

लिखित परीक्षाको विषय अंकभार र परीक्षा प्रणाली सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार हुनेछ ।

खण्ड	विषय	अंक भार	परीक्षा प्रणाली
क	अर्थशास्त्र,	२०	विषयगत
ख	लेखा,	२०	विषयगत
ग	बैंकिंग	५०	विषयगत
घ	कानुनी संरचना	१०	विषयगत

अर्थशास्त्र, लेखा, बैंकिंग तथा कानुनी संरचना
(Economics, Accounting, Banking and Legal Framework)

क. अर्थशास्त्र (Economics)

- अर्थशास्त्रको विषयवस्तु : माग (Demand), पूर्ति (Supply) तथा मुल्य निर्धारण
- विभिन्न आर्थिक शब्दावलीहरू ।
- राष्ट्रिय आम्दानी लेखाविधि, कूल गार्हस्थ उत्पादन (Gross Domestic Product), कूल राष्ट्रिय उत्पादन (Gross National Product) तथा प्रति व्यक्ति आय (Per Capita Income)
- मुद्रास्फीति/मुद्रासंकुचन (Inflation/Deflation), वित्तीय नीति(Financial Policy), मौद्रिक नीति (Monetary Policy), राष्ट्रिय बजेट (National Budget)
- विभिन्न बजार प्रणाली (Various Market system) अर्न्तगत मूल्य तथा उत्पादन (Price and Output) निर्धारण ।
- निजिकरण (Privatization), उदारिकरण (Liberalization) तथा विश्वव्यापीकरण (Globalization)
- अर्न्तराष्ट्रिय संगठन: IMF, World Bank, ADB, WTO
- नेपालमा गरिवी, असमानता, जनसंख्या वृद्धि तथा चुनौतिहरू ।

ख) लेखाविधि:

- लेखाविधिको अवधारणा तथा किसिमहरू,
- शेयर तथा ऋणपत्र सम्बन्धि लेखांकन
- सहकारी लेखाविधि
- लेखापरीक्षण: अवधारणा, महत्व, आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षण
- दोहोरो लेखा प्रणाली: अवधारणा तथा विशेषताहरू, दोहोरो लेखाप्रणाली अन्तरगत भौचर तयारी, भौचर पोस्टिंग, दैनिक परिचालन सूचि (DMS), Trial Balance ,एकाउन्ट लेजर (AL) व्यालेन्स लेजर (BL) जनरल लेजर (GL)
- सानो नगदी कोष (Petty Cash Fund)
- स्थीर सम्पत्ति तथा ऋणकट्टी
- व्यापार हिसाव खाता (Trading Account) नाफा नोक्सान हिसाव (P/L Account) वासलात (Balance Sheet)

ग) बैंकिंग:

- बैंकिंग व्यावसाय: अवधारणा, कार्यहरू, किसिमहरू तथा विकास, नेपालमा बैंकिंग विकास र हालको आवस्था तथा चुनौतीहरू
- चलनचलितका बैंकिंग शब्दावलीहरू
- निक्षेप संकलन, लगानी तथा नगद व्यवस्थापन

- चेक तथा यसका प्रकारहरु
- बैंक ड्राफ्ट, बिल कलेक्सन र यसका विशेषताहरु
- दस्तखत प्रमाणिकरण (Signature Verification) र यसको महत्व
- काउन्टर व्यवस्थापनको महत्व
- बैंकिंग ठगी (Banking Fraud) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- Electronic Banking: अवधारणा तथा महत्व, Internet banking, Tele/mobile banking, ABBS, ATM,
- ग्राहकमुखी बैंकिंग सेवा तथा ग्राहक पहिचान (Know Your Customer /KYC)
- निक्षेपका: प्रकार, खाता खोल्ने प्रक्रिया, खाता बन्द गर्ने प्रक्रिया, निक्षेप बजारीकरण
- कर्जा: सिद्धान्तहरु, वर्गीकरण तथा व्यवस्था (Provision), कर्जा प्रक्रिया, कर्जा मूल्यांकन, स्विकृती, पेश गर्नुपर्ने कागजात, भूक्तानी, अनुगमन तथा निरीक्षण, कर्जा बजारीकरण, कर्जा जोखिम तथा व्यवस्थापन
- नगद संचालन: नगद व्यवस्थापन, भल्टको सुरक्षा (Security of Vault), नगद बिमा, खजान्चीको भूमिका तथा उत्तरदायित्व, क्लियरिंग प्रणाली, आन्तरिक तथा बाह्य कोष स्थानान्तरण ।
- रेमिटान्स

घ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको कानुनी संरचना

- बैंक तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३
- कम्पनि ऐन, २०६३
- नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन २०५८
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ऋण असुली ऐन, २०५८
- आयकर ऐन,
- सहकारी ऐन २०७४
- सहकारी आचार संहिता
- बहुदेशीय विनियम
- बचत तथा ऋण विनियम
- सफा तथा भुत्रा नोट सम्बन्धी नीति

द्वितीय पत्र: सामान्य ज्ञान, व्यवस्थापन, सहकारीता तथा नवजीवन सहकारी संस्था

यस संस्थाको सहायक (चौथो तह- अप्राविधिक) पद तर्फ खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा लिइने लिखित परीक्षाका प्रश्नहरु अंग्रेजी/नेपालीमा सोधिनेछन् । परीक्षार्थीहरुले नेपाली वा अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् । प्रश्नहरु सैद्धान्तिक, व्यवहारिक (Practical) र समस्या समाधान सम्बन्धी हुन सक्नेछन् । लिखित परीक्षाको प्रत्येक पत्रमा न्युनतम ४० प्रतिशत अङ्क प्राप्त गर्नुपर्ने छ ।

लिखित परीक्षाको विषय अंकभार र परीक्षा प्रणाली सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार हुनेछ ।

खण्ड	विषय	अंक भार	परीक्षा प्रणाली
क	सामान्य ज्ञान	१०	वस्तुगत
ख	व्यवस्थापन	३५	विषयगत
ग	सहकारीता	३५	विषयगत
घ	नवजीवन सहकारी संस्था	२०	विषयगत

द्वितीय पत्र : सामान्य ज्ञान , व्यवस्थापन, सहकारीता तथा नवजीवन सहकारी संस्था लि.

पूर्णांक : १००

समय: ३ घण्टा

(क) सामान्य ज्ञान :

- नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, आर्थिक, विकास, साहित्य, खेलकुद, संस्कृति, राजनिती, सहकारीता
- सार्क मुलुक तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था सम्बन्धी जानकारी
- समसामयिक विश्व घटना, विज्ञान, खेलकुद तथा गणित
- विविध बौद्धिक ज्ञान

ख) व्यवस्थापन:

- साधारण व्यवस्थापन (General Management) को अर्थ, सिद्धान्तहरू, कार्यहरू: योजना (Planning), संगठन (organization), नेतृत्व (Leadership), निर्णय प्रक्रिया (Decision Making Process) उत्प्रेरणा (Motivation), व्यवस्थापकिय भूमिका तथा सीपहरू, व्यवसायिक वातावरण ।
- जनसम्पर्क (Public Relation) भूमिका तथा महत्व
- ग्राहकसंगको व्यवहार (customer behavior) तथा ग्राहक सम्बन्ध व्यवस्थापन (customer relationship management)
- बैंकिंग सेवाहरूको बजार व्यवस्थापन र नवजीवन सहकारी संस्थाबाट भएका प्रयासहरू
- व्यवसायिक चिठीपत्र तयार गर्ने सम्बन्धी ज्ञान
- द्वन्द्व व्यवस्थापन
- दर्ता, चलानी, फाइलिंग, स्टोर तथा कार्यालय सम्पत्ति व्यवस्थापन
- भौचर भर्ने तरिका तथा बिल, भरपाई
- पन्जिकाको उद्देश्य र महत्व
- जिन्सी सामानको व्यवस्थापन
- चिठीपत्र पत्र, पत्राचार तथा संचार
- फाइलिंग तथा अनुक्रमणिका
- कार्यालय संरचना (Office Layout)
- मानव संशाधन व्यवस्थापन: अवधारणा, उद्देश्य, भर्ना तथा छनौट, तालिम, नेतृत्व, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र कर्मचारी बीचको सम्बन्ध
- साधारण गणित: दशमलब, भिन्न, प्रतिशत, साधारण तथा मिश्रित व्याज गणना गर्ने तरिका, सुचकांक सम्बन्धी ज्ञान तथा नाफा नोक्सान हिसाव ।
- कम्प्युटर: Hardware and Software, Operating system, Word, Excel, Power Point, Internet and mobile banking.

ग) सहकारीता सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- सहकारिता: अर्थ, सिद्धान्त, मूल्य तथा मान्यताहरू
- विभिन्न किसिमका सहकारी संस्थाहरू
- विश्वमा सहकारीताको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी
- नेपालमा सहकारीताको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी
- नेपालमा सहकारी संस्थाहरूको महत्व, किसिम, गठन तथा विघटन प्रक्रिया
- सिमित बैंकिंग कारोवार को इजाजत प्राप्त सहकारी संस्था
- राष्ट्रिय सहकारी बोर्ड तथा यसका कार्यहरू

(घ) नवजीवन सहकारी संस्था लि. सम्बन्धि ज्ञान:

- ऐतिहासिक पृष्ठभूमी, उद्देश्य तथा कार्यहरू
- संगठनात्मक स्वरूप, व्यवस्थापन प्रणाली, तथा शेयर पूँजी सम्बन्धी जानकारी
- कर्जा लगानी तथा असुली कार्यक्रम
- वर्तमान आर्थिक अवस्था, संभावना तथा चुनौतीहरू
- आर्थिक अवस्था, सम्भावना तथा चुनौतीहरू
- नवजीवन सहकारी संस्था लि. ले स्थानिय स्तरमा विकास र गरिबी निवारणमा खेलेको भूमिका ।
- नेपालमा लघुवित्तको सम्बन्धमा नवजीवन सहकारी संस्थाको भूमिका तथा योगदान, सम्भावना तथा समस्याहरू ।
